

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$ an
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

InsertiuniUn sir garmond:
o dată 14 fl., a doua órá
12 fl., a treia órá 10 fl.Tot ce priveste fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»in
Blaș.**Fóe bisericescă-politică.****Anul XI.****Blaș 28 Septembre 1901.****Numérul 39.****E. S. EPISCOPUL PAVEL.**

Opiniunea publică din Provincia noastră mitropolitană a fost surprinsă mai zilele trecute, cu o veste, carea, deși n'a aflat credemint nici măcar la cei ce mai întâiu au pus-o în circulație pe cale ziaristică, a produs totuși pretutindenea nu puțină senzație. Vestea era, că s'ar fi pus la cale denumirea *Illustrității Sale Domnului Dr. Augustin Lauran* de episcop coadjutor, și încă cu dreptul de succesiune, al *Escelenței Sale Episcopului Pavel* de Oradea-mare. „Unirea“ încă s'a făcut ecoul acestei vești, întru cât se tracta, fie și numai sub formă de senzație, de o cestiune de fóete mare importanță pentru Biserica noastră.

Acuma înse, pe basa informațiilor, ce ni le-am câștigat de la loc competent și absolut sigur, sintem în plăcuta poziție de a da cea mai desăvârșită desmintire acestei faime, și de a declara cu tótă pozitivitatea, că ea este lipsită de ori ce fundament, și că n'a putut fi născocită fără numai de o fantasmă infierbântată, spre a ne reține de la o altă cualificare mult mai potrivită.

Prin această desmintire categorică și absolută, am puté închide, fără de nici un alt cuvint, penibilul incident, carele negreșit, că va fi amărit pentru un moment inima bunului Arhierieș de la Orade, după cum ne pusese în urmărire și pe noi. Cu tóte aceste, spre a împraștia ori ce umbră de nedumire, și spre a pune capat și unei *legende*, ce s'a adus în legătură cu vestea din cestiune, vom adauga și următoarele reflecțiuni fugitive.

În Biserica noastră denumirea de episcop coadjutor, și încă cu dreptul de succesiune, adevărat cu dreptul de a urma *ipso facto* în scaunul arhieresc după încetarea din viață saú după retragererea Titularului ordinar al aceluia, ar fi un lucru nou, neobicit și cu totul necunoscut în deosebi în istoria de două sute de ani de la S. Unire. Prin urmărire ori cine s'ar presta, în împrejurări normale ale Bisericii noastre, la introducerea unui asemenea lucru la noi, cu dreptul ar fi taxat de inovator, de om străin de firea și de spiritul aședămintelor noastre străbune.

Ei bine! E. Sa *Episcopul Pavel* nu este și nu va fi omul, carele și-ar ști da numele la una ca și acesta. Da, El,

carele, în anumite momente de grea încercare pentru Biserica noastră, s'a arătat dispus și hotărit în mod nestrămutat mai virtos a se coborî chiar și din Scaunul său Arhieresc, de cât a a se îndupleca la aceea, ca în persóna sa să se dea ocaziune a se face abatere de la dreptul și tradiția perpetuă a aședămintelor noastre bisericesci: El, *Episcopul Pavel*, a bună samă, că nu va permite nici o dată, ca numele său să trecă în istoria Bisericii noastre, și încă fără de motive extrem de grave, ca introducător de instituțiuni și obiceiuri străine de noi, în materie de o așa de mare importanță pentru Biserica noastră.

Pe lângă acestea, chiar și acolo, unde sint în us denumirile de coadjutori episcopesci, acelea nu se pot întâmpla, de cât din cauze fóete grave, și numai cu consimțemintul respectivilor episcopi ordinari. Acestă din urmă condițiune a sciut-o și acela, ce mai întâiu a lătit vestea de sub întrebare în ziarele noastre, de aceea nici s'a lăsat să nu adaugă tot o dată, că E. Sa *Episcopul Pavel* și-ar fi dat învoirea la închipuita denumire, și respective, că ar fi fost câștigat spre acesta din partea d-lui Lauran.

Modul lămurit al desmintirii de față ce o dăm înse, esclude cu desăvârșire presupusul fapt despre învoirea *Escelenței Sale* la așa ceva; ér considerațiunea făcută mai sus esclude până și posibilitatea de a da, în condițiunile absolut normale, în cari se află diecesa de Oradea-mare, un asemenea consimțemint.

Pe de altă parte în interesul adevărului, al numelui și al pozițiunii, ce o ocupă d. Lauran în Biserica noastră, cu nu mai puțină îndestulire observăm, tot pe baza informațiilor pozitive, ce le avem, că nici dînsul, nici direct nici indirect, nici de aproape, nici de departe, n'a solicitat învoirea *Episcopului său* spre un atare lucru. Înșurările și virtuțile creștinesci ale acestui distins Prelat, noué ne sint cu mult mai bine cunoscute, de cât ca să putem presupune în el o natură așa de sílnică, ca pe ori ce cale și prin ori-ce mijlóce să voescă și să umble a ajunge la strălucirile mișrei episcopesci.

Laudă Domnului apoi, dar sintem departe chiar și de gândul de a se simți necesitatea de coadjutor la Scaunul nostru episcopesc de Oradea-mare. Pentru-că *Escelența Sa Episcopul Pavel*, pe lângă tótă sarcina venerabilă a acelor

74 de ani, ce-î apasă umerii, în ori ce privință este în tótă puterea și vigoarea de a-și păstori aleșa sa turmă cuvintătoare

Pe cum vestea lătită cu atâta ușurință despre ceea ce au mai numit-o „moștenirea Episcopului Pavel“, s'a luat din vânt, tot așiderea din vânt s'a luat, pe aier se baséză, și tot numai din închipuire nu mai puțin inferbîntată s'a putut născoci și *legenda*, prin carea unui ómeni, scurți la vedere, și încă și mai strimți la inimă și necunosători de firea unei ocârmuirii diecesane, se încercă, de ar fi cu puțință, să arunce umbre peste modul de ocârmuire al acestui Venerabil Arhierieș, — afirmând cu cutezare, că „adevărata cîrmă a diecesei este și acuma așa zicend în mâna lui Lauran“.

Nu este intențiunea noastră, ca să dăm o privire, și încă critică, peste episcopatul *Escelenței Sale*. Faptele grăesc în aușul tuturor cu o tãrie mult mai mare de cum ar putea fi cea a glasului nostru. și strălucirea acestor fapte, pe lângă tótă modestia și creștinesca umilință, prin care autorul lor deprins este a o ascunde de la vederea de obște, — întocmai ca și lumina zilei se impune ochilor limpeși, obiceiuiți a căuta mai departe și a nu se învîrti numai într'un orizont îngust și de regulă străbătut de patimile interesate în fel și fel de chip.

Fie care Episcop, după dispoșiunile dreptului canonic, trebue să-și aibă Vicar general, carele să-î stea într'ajutor mai de aproape la ocârmuirea diecesei, și carele spre acesta și este investit cu puteri așa de mari, în cât de la judecata lui nu se admite recurs la judecata Episcopului. De aci înse nu urméză și nu se póte deduce, că cîrma diecesei, ori cât de întinsă ar fi activitatea Vicarului, ar sta în mâna dînsului, ér nu în mâna Episcopului. Pentru ce să fie lucrurile acestea altcum la Orade? — Noi admitem că E. S. *Episcopul Pavel*, nefind din numărul bărbaților mari în lucruri mici, dar mai cu samă avend a absentă mai adeseori de la reședința Scaunului său, se simte ușurat fóete, putend incredința activității inteligente și neobosite a ilustrului său Vicar, resolvarea cauzelor legate de șablonul nestrămutatei oficiosități, pe cum și a acelora, a căror importanță dispore mai mult ori mai puțin cu momentul resolvării lor. Ba să concedem și aceea, că nici în diecesa de Oradea-mare nu vor lipsi, cum nu

lipsesc nici în alte părți, de cei ce, chiar în lucruri de importanță trecătoare își află preteste de a murmura. îndată ce nu-și vedă împlinite toate dorințele lor. Dar de asupra tuturor acestora un lucru stă, și este, că nu se află nici o cauză mai însemnată, nici o cestiune de importanță mai mare, nici o afacere de interes vital pentru diecesă și în general pentru Biserica noastră, în care *Episcopul Pavel* să nu aibă singur și la rindul său conștiința grelei sale responsabilități în mijlocul dificultăților de tot felul, cu cari aude a se lupta Arhiepiscopii noștri din zilele de acum. Și mai stă și aceea, că dacă *Episcopul Pavel* ar fi preferit a se lăsa absorbit de mulțimea tuturor afacerilor mărunte, în loc de a alerga în dreapta și în stînga spre a ține ochiul pururea privighetor peste întinsa economie din domeniul episcopesc, dacă nu și-ar fi impus jertfire de sine și nu și-ar fi dat ostentă în toate direcțiunile pentru binele de obște. — atunci arhivul episcopiei pôte, că ar fi rămas îmbogățit cu mai multe scrisori iscălite de dînsul, dar de sigur, că diecesa nu s'ar fi îmbogățit cu toate acele creațiuni și așezăminte culturale și de binefacere, cu cari ea se mândrește acum, și cu cari fără de încetare se va mândri și în viitor. Ne tot plîngem, și cu drept cuvînt, că sîntem sêraci în instituțiuni sacre și culturale, și apoi totuși atunci, cînd un Arhiepiscop se străduiește, fără de nici o cruțare de sine, să contribuie la îmbogățirea și înaintarea noastră, noi să avem trista priveliște a unor oameni din sînul nostru, cari în loc de a fi cu recunoștință față de el, se dau la scornirea unei nevrednice legende!

Noi înse în fața marilor sale opere, în fața tuturor zilnicelor eforturi, ce și le dă pentru apărarea drepturilor Bisericii noastre și pentru promovarea instituțiilor ei, nu unor asemenea legende dăm ascultare, și nu la lipsa de coadjutor ne gândim, ci smerit glasul nostru spre Domnul ni-l îndreptăm, cerînd, mai virtuos acum în prējma Iubileului de cincideci de ani de preoție a *Alesului său*, ca pe El, pe *Episcopul Pavel*, să-l trăească întru lungime de ani fericiți, spre binele Bisericii greco-catolice române, spre binele neamului românesc!

Partidul național în fața nouelor alegeri.

— În congregația comitatului Caraș-Severin ținută la 20 crt. în Lugos, fiind vorba de publicarea rescriptului regesc. prin care se convocă noua sesiune parlamentară. membrul George Dobrin a ținut să peciseze ținuta partidului național român în fața nouelor alegeri. Dsa a accentat ilegalitatea ce s'a făcut partidului național român. care singur a fost adus în poziția, de a nu se putea reprezenta în camera deputaților. de și după importanța sa culturală și numerică, poporul român e al doilea în această țară. De aceea declară atât în numele său, cât și a membrilor români din congregație, că:

„Partidul național român se vede deci constrîns să observe pasivitatea și față de aceste alegeri, declarînd tot odată, că poporul român dacă și e eschis din cadrele constituțiunei nu va renunța nici odată la drepturile neperitoare ale individualității sale naționale și nici nu va părăsi din partea sa baza legală, ci va rezista cu tenacitate până la inevitabilul banerol politic al acestui regim nefiresc, care mai de vreme să mai târziu, dar la tot cazul trebuie să urmeze.“

„În consecință deci ne vedem nevoiți a ne abține și de la lucrările pregătitoare pentru aceste alegeri dietale.“

Membrul Cor. Bredicean a luat apoi cuvîntul spre a motiva declarația dlui Dobrin. Ne mai vorbind nimeni, rescriptul regesc a fost luat spre știință și declarația alăturată la protocolul ședinții.

Apel către alegătorii români.

Mai mulți fruntași ai partidului național român, cu prilejul alegerilor de deputați pentru noua sesiune dietală. au lansat către alegătorii români următorul apel, ce-l reproducem și noi după „Tribuna.“

Repetim, ceea ce am spus și de altă dată, că dacă e vorba să ajungem la rezultate reale, e de absolută trebuință să fim solidari, cărturari și popor una să fim, căci numai ast fel putem spera. că justele noastre pretențiuni vor fi considerate.

Dar să auzim vorbele fruntașilor noștri:

Tendența vedită a principiului de guvernare de a eschide din viața statului voința poporului român, ca individualitate politică; *legea electorală* cu două censuri deosebite; *împărțirea cercurilor electorale*; abuzurile fără de margini ale puterii de stat, cari au compromisat cu desăvîrșire parlamentarismul magiar, — au determinat poporul românesc, ca în conferențele sale naționale și cu deosebire în conferența din anul 1892 să decreteze „față cu alegerile dietale *pasivitatea generală, absolută, a tuturor Românilor din țările coronei Sfîntului Ștefan.*“

Evenimentele vieții parlamentare au justificat pe deplin atitudinea poporului român față cu alegerile dietale și în general față cu întregă viața parlamentară magiară.

FEUILLETON.

Catolicismul în America.

— Spicuirii. —

Școlile.

Școala este motorul principal la renașterea catolică a Americii. Acolo școala nu este numai o idee negativă față cu școlile de stat; ci este intruparea dorului de activitate publică a catolicilor. Ei sînt conșcii de aceea, că școala a înființat-o proprie pentru preot, căci a cetii, a scrie și calcula s'ar pute învăța și în cele de stat. Remarcăm aci împrejurarea aceea edificătoare, că părintii și-ar pute învăța copilașii *gratuit* în școlile de stat, dar nu o fac, ci în zelul lor religios înființază cu spese mari școlile catolice și tot cu spese mari le și susțin.

Aci e îndoit adevărat, că „A cui e școala, a aceluia este viitorul,“ pentru că din școala își ia preotul credincioșii și încă nu numai calitativ, ci și cantitativ. Aci o religie numai pe acela îl consideră de al său, care i-s'a alăturat de bună voie. Aci deci nu prin *botez*, ci prin *crescere* se sporesce numărul credincioșilor. Cum în America sînt foarte

multe confesiuni creștine, statul abia sciea cum să le împace pe toate în școlă. Mai pe urmă la atîta a ajuns, că din religie se propunea numai articolul conșcii tuturor confesiunilor. Schimbînd cu timpul și singuraticile confesiuni în adevărurile profesate, s'au depărtat unele de altele, în cît din religie a rămas numai nudul deism.

Catolicii s'au ridicat contra acestei proceduri. Focul redesteptării l'a aprins arhiepiscopul de New-York Hughes pe la 1840. Acest prelat prin oratoria sa neîntrecută a arătat, că biblia, care se învață în școlă e numai chipul schimosit al S. Scripturii, din care s'au eliminat tot ce pute constitui obiect de dispută între confesiuni. Cînd catolicii s'au convins, că starea faptică nu se mai pôte schimba tot odată aș înteles, că nu le rămîne alta, de cît să se îngrijescă de instrucțiune din puterile proprii. Și au făcut-o cu atît mai cu succes, căci nu ei sta în cale nici o piedecă. Acolo ori cine pôte instrua unde-i place. Statul nu pretinde examen special, nu croesce plan de învățămînt pentru școlile confesionale, ba nici drept de supra inspecțiune nu are. Acesta sună așa de curios în urechile noastre, cari crescem sub comisari și inspectori ministeriali, ba și sub alți tutori, în cît abia putem să credem. Și de multe ori ne cugetăm, că tocmai așa ar înflori învățămîntul fără de ei, ca și cu ei, căci dacă fac și ei câte odată câte un raport sau arătare, numai

pentru aceea le fac, ca să dovedescă, cumcă nu mîncă pâinea în zădar.

Cetățeanul american mai mult își prețuiesc libertatea, de cît să pörte frică de neregularitatea învățămîntului.

Dacă odată nu mai cercetază școlile statului, apoi vrea, ca în școlile proprii statul să nu-i facă incomodare. Și e foarte natural. Și în Belgin e liber învățămîntul; și cu toate acestea unde stăm noi după Belgieni!

De la o margine la alta a Statelor unite, pretutindenea aflăm școlă. Corpul didactic stă cu deosebire din femei. Cam 12 milioane se împărțasesc de instrucțiune. Totuși sînt la 2 milioane de alegători, cari nu știu nici scrie nici ceti.

Prima cunoștință, ce o face copilul în școlă, sunt numerii; ca un semn, că formele acelea sucite deslegă gîcitură de a trăi. Americanul înainte de a curșce o literă, numără. Scrisul și cetitul sunt mijlocul de a comunica cu alții, pe cînd calcularea e mijlocul de a comunica cu sine însuși. Tocmai de aceea cu socota trebuie să fi întal în curat. Se continuă apoi cu geografia încă tot intuitive fără să fi pătruns în tainele cetirii. Numai după aceea se începe cetitul paralel cu diferitele studii

Instrucțiunea publică e cu totul gratuită. Odată terminate școlile medii, se deschid numeroșe școlă de specialitate, ca tehnica,

„APA MINERALĂ AMARĂ FRANCISC IOSIF“

este unicul purgativ-natural și plăcut la gust.

Cu deosebire ultimele alegeri din 1896, au dat dovezile cele mai eclatante, cât de mult parlamentarismul din Ungaria merge spre decadentă; au arătat că totă sceneria parlamentară este o ornamentică mincinosă, în care se manifestă nu voința majorității popoarelor, cari compun statul, ci efectul banului, alcoolului ori al baionetei; au arătat mai ales, că în Ungaria alegerile nu sînt rodul unei cumpăniri liniștite a cetățenilor liberi sau al luptei de idei, ci effluxul unei situațiuni de silnicie și forță brutală, în așa grad, cât înșiși politicienii magiari s'au vădut siliți să declare parlamentul de o păpușerie, în care figurile automate sînt mișcate de interese mici egoistice, la comanda detentorilor puterii de stat.

Atitudinea observată de poporul românesc, care s'a ferit cu dis gust de a participa la un simulacru al vieții parlamentare, este întărită acum de experiența amară a lor 33 de ani și durere, că situația aceasta a rămas ne-strămütată până în ziua de astăzi.

În acest moment, când Maestatea Sa Monarchul în plenitudinea drepturilor Coronei domnitore invită la un nou period legislativ toate popoarele supuseaceleia, ne ținem de strinsă datorință a ne spune și noi cuvîntul în fața situațiunii, în care ne aflăm.

Desăvîrșita desconsiderare a drepturilor prin legi garantate ale poporului român; șovinismul fără de margini al elementului dominant și punerea în practică fără nici o considerare, a hegemoniei de rasă, drept urmare a ideii de „stat național magiar“, care este absolut imposibil în țările coronei Sfințului Ștefan și urmările acestor incon-

veniente, manifestate prin ordinațiuni ilegale, teroristice și volnice — toate acestea au făcut poporului românesc cu neputință a se întruni, conform drepturilor inerente ființei sale, în conferență națională, spre a-și preciza din nou atitudinea sa în fața nouelor alegeri dietale.

Opritu-s'a cu nesocotirea principiilor parlamentare și constituționale, prin simple ordonanțe ministeriale, funcționarea partidului național român; opritu-s'a întrunirea în conferențe nu numai a delegaților, ci și a alegătorilor români; decretatu-s'a de „disolvat“ comitetul nostru național; interzisu-ni-s'a ori și ce organizare pe basă națională; ha chiar și *esistența noastră*, ca individualitate, a denegat'o în orbia sa șovinismul magiar!

Ast fel, conduși de experiența prea tristă a ultimelor evenimente, e firesc că nu ne rămâne alt ceva, de cât ca credincioși enunțațiunilor obligătore ale conferenței naționale mai din urmă, să persistăm pe lângă singura armă posibilă ce ne-a mai rămas între împrejurările actuale: pe lângă *resistența pasivă*.

Atitudinea aceasta a poporului românesc ni-se impune pentru viitor nu numai prin motivele sale din trecut, ci și prin forța împrejurărilor create de nouele acte volnice ale puterii de stat.

S'a vorbit în timpul din urmă despre o pretinsă schimbare a situațiunii politice din țară, care s'ar fi făcut prin schimbarea de persoane ce s'a sevîrșit în ultimii ani la cărma guvernului, așa numit liberal. Schimbarea aceasta s'a inaugurat ce e drept cu mare aparat de vorbe, frumos sunătoare și a fost prezentată înadins ca o eră de dreptate, legalitate și drept. Experiența acestor

ani înse ne-a convins, mai pe sus de ori ce îndoelă, că schimbarea făcută a fost pur și simplu numai o schimbare de persoane și de maniere. De fapt înse și în esență, a rămas și mai de parte stăpânitor și conducător același sistem funest de guvernare, care ignorând cu deadinsul stările politice reale din țară, urmărește și acum, în forme mai puțin brusce pôte, dar cu aceleași mijloce arbitrare și contrare legilor, și cu aceeași orbă îndirjire: *chimera magiarisării*, spre a realiza imposibila idee de stat unitar național magiar.

Dacă în privința manierelor și moravurilor politice, noul guvern a încercat să provoce impresia unei aparente ere noue, apoi trebuie să constatăm, că chiar și legile noue, în care și-a manifestat tendențele sale, se pare că nu țintesc atât de mult pentru garantarea curățeniei alegerilor, cât mai ales spre a ne împedeca pe noi de a participa la lupta electorală.

Er în ce privește peste tot marea chestiune a naționalităților, pe care noi o socotim chestiune cardinală a vieții politice din țară, guvernul actual bătucește și el, fără remușcare și fără adevărat patriotism, aceeași cale nenorocită a antecesorilor săi. Mai mult, el a continuat și continuă zilnic contra noastră tot sistemul de prigoniri și volnicii, care se aplică de zeci de ani contra culturii și a presei românești, pre cum și contra tuturor acelor persoane, cari cutază a mărturisi pe față crezul nostru politic național, ori a manifesta cultul ce-l avem pentru comorile morale și idealele poporului nostru. Dacă nu alt ceva, apoi singure și actele acestea de volnicie dovedesc, că și în era

arhitectura, metalurgia, ingineria mașinilor de electricitate ș. a. m. d.

Tinerii de la școala din Minnesota încheie convențiunii comerciale și de bancă cu tinerii de la școala similară din Cincinnati, dar numai în fantazie. Închid și deschid cassa, dau și primesc cambii, vind și cumpără, tot de una în fantazie. Elevii din această școală fac prin urmare adevăratul personal de bancă sub conducerea bravilor călugări. Când apoi pășesc tinerul în viață, el e bine deprins în meseria sa.

Corul episcopesc a dat ordine stricte, ca pretutindenea să se ridice școle catolice. În timpul mai nou au dispus, ca în scaunul mărturisirii să nu fie deslegat părintele, care și-a dat copilul în școala de stat fără concesiunea episcopului. Cerce să pășescă și pe la noi vr'un prelat cu ast fel de dispoziții și va vedea cum îl inferază cu pecetea nepatriotismului?

Pe America nordică numai cultura o face avută. Nu înțelegem cultura clasică, în care pôte o întrece Europa, ci cultura relativă a masei poporului, cultura dată în școlile inferioare catolice.

Școlile stau la înălțimea timpului. Lângă universitatea catolică ocupă locul prim „Georgetown College“, institutul condus de 28 P. Iezuiți. Congresul Statelor unite l'a ridicat la rangul de universitate, cu dreptul de doctorat. Elevii sînt mai toți interniști. Institutul acesta la 1890 și-a serbat aniversarul al 100-lea, fiind de față și Cleveland, presidentul Statelor unite. În vorbirea către elevi ast fel zicea Cleveland: „Pôte fi mândru colegiul de Georgetown, căci a imprimat un caracter deosebit țării noastre. Multe nume sînt în Albumul Erudițiilor nostri de a acelora,

cari cu știința, câștigată în colegiul, și-au făcut datorințele oficioase cu mult mai bine, ca alții și în același timp alumnii acestia au sporit șirul acelora, cari se disting prin inteligența lor între cetățenii americani. Recunoscinta mea față cu institutul acesta nu pot să mi-o exprim mai bine, de cât dorind să iese de aci o cetă de membri erudiți, patrioți și folositori, a căror scop de căpetenie sa fie concentrarea tuturor puterilor spre binele patriei.“

Lauda acesta numai atunci apare în totă plasticitatea ei, dacă nu ne uităm, că presidentul Cleveland era protestant.

Numărul acestor fel de școle catolice superioare se urcă în 1890 la 102. Sub conducerea Iezuiților stau ca 27 din acestea cu 7000 elevi.

Aceste institute ale Iezuiților stau mai aproape de școlile europene. Ele își întorc privirile mai mult spre clasici, fără să cadă în esagerări, ca ore când la noi. Elevii Iezuiților cântă adese ori cântece grecesci și predau piese teatrale latine.

Pe sama femeilor s'au înființat așa zilele Academii. În 1891 erau cam 3190 de acestea. Ele stau sub conducerea Sororilor s. Vincentiū, a Ursulinelor și a S. Maria.

Univeritatea catolică e în Washington. Aă întemeiat-o la aniversarea centenară a catolicismului american. Ideea universității catolice în America a rămas mult timp numai idee, dorință pie și lamentare neactivă. În anul 1866 în fine s'a decis ridicarea unei universități catolice de știință în sinodul al II-lea de Baltimore. Cel mai însuflețit spriginitor al ideii acesteia a fost msgr. Spalding, tinerul episcop de Peoria. Cu oratoria lui dulce atăta a sbieuit opinia

publică, până ce în sinodul III de Baltimore (1884) preoții întruniți au decis, că acum trebuie să se și facă ceva. Au emis o comisiune în persoanele următoare: Gibbons, arhiepiscopul cardinal de Baltimore, Williams I. arhiepiscopul din Boston, Ryan din Philadelphia, Corrigan din New-York, Ireland din s. Pauli; patru episcopi, tot atăta din clerul inferior și 3 mireni: Eugen Kelly, Mihaiū Jenkin și Toma Waggaman. Acesta e Kelly, denumitul ambasador al al Slatelor unile în Viena, care nu și-a ocupat postul, de ore ce în Viena l-au excepționat, pentru că într'o vorbire a sa încă în America, a pretins redarea potestății lumesci a Papei.

Când episcopul a luat odată în mână firul lucrării s'a și început șirul dăruirilor. Miss Mary Gwendolen Caldwell, o fată tineră americană, a deschis subscrierile cu 30.000 dolari (peste 700 mii florenți). „Esemplul acesta fără exemplu“ avu o influență hotărîtoare asupra tuturor. A urmat sora începătoare cu 50 mii dolari și încă 4 femei tot cu câte 50 mii dolari. Pe la jumătatea anului 1888 fondul universității număra aproape 5 milioane corone.

Rezultatul acesta a decepat la conștiință pe catolicii americani. Acum numai s'au convins, că și ei — cei mai seraci — numără ceva în Statele unite! Drept a avut Leo XIII-lea, că: „Americanului nu i-e nimic cu neputință.“

În 10 April 1887 a sancționat Papa Leo XIII statutele primei universități americane. Abia a vorbit când-va s. Părinte așa răpit, ca în bulla, adresată cardinalului arhiepiscop. Gibbons. „Fie care șir din epistola papală — zice episcopul Keare, rectorul

poreclită „nouă“ se practică, în forme noue, ce e drept, dar cu aceleași vechi tendențe: nedreptatea, ilegalitatea și încălcarea dreptului.

Voind deci noi a condamna în mod demn și corăspunzător toate abuzurile de putere ce caracterizează sistemul actual de guvernare; — a ne exprima profunda noastră nemulțumire cu starea de lucruri și marea noastră amărăciune pentru ilegalitățile și persecuțiunile, ce sînt și acum la ordinea zilei, cum și peste tot ținuta noastră față cu întreaga situațiune politică creată de guvernele șovinismului magiar; — și după ce parlamentarismul țării este lipsit cu totul și de caracterul constituționalismului și de cel al serioșității politice; iar noi în situația aceasta: nici nu putem coopera la susținerea unei stări pseudo-constituționale, nici nu putem spera o îndreptare de la actualul sistem, nici agravarea ulterioară a acestei situații nu o putem împedea:

ne vedem constrinși să declarăm serbătorește, că poporul românesc din Transilvania și Ungaria, ținînd la demnitatea ființei sale naționale, persistă solidar pe lângă pasivitatea sa generală față cu alegerile dietale, și față cu întregul sistem de guvernare, ce atentază la însăși existența sa națională, în atitudinea rezistenței, care i-se impune de împrejurările politice și de instinctul conservării sale naționale.

Drept aceea, nu ne vom lăsa seduși nici de amăgitoarele devise goale ale contrariilor nostri, nici de frasele opor-

universității — reoglindeză iubirea cea intensivă, interesul acela cald, din care isvoresce. Fie care vorbă tradază, că școala această înaltă e produsul spiritual al Papei, că planul acesta e fluxul sufletului său mare. S. Sa Papa, când vorbește despre America, și în special despre noua universitate a ei, așa apare, ca unul, care se delectează în viziunea lucrurilor viitoare.

Universitatea, condusă de corul episcopesc, are până acum numai facultatea teologică și filosofică. Iar după ce va dispune de capitalul necesar se va înmulți și cu cea juridică și de medicină. Planul de învățămînt l'a compus Mercier, profesorul din Löwen, chemat anume la Roma în scopul acesta. Puterile didactice s'au recrutat în mare parte din Europa. Între ei e și Dr. Schröder profesorul de dogmatică din Köln. În timpul mai nou trimite corul episcopesc pe tinerii cei mai distinși pe la Paris, Berlin, Roma și Lipsa, ca să se califice și apoi să ocupe catedrele la alma mater.

Universitatea e un edificiu imponent cu 5 etaje. Inaugurarea s'a făcut la 13 Nov. 1889 ziua aniversară a centenarului hierarhiei catolice în America. Erau de față toți episcopii, ca la 600 preoți, reprezentanții diferitelor ordini călugărești și a preoției seculare, pe cum și mai multe mii de mireni însuflețiți. De odată s'au ținut 2 vorbiri fiind poporul imens. Iar în Americă ne putînd fi serbare fără vorbiri. A luat parte și Harrison, presidentul Statelor unite. Dovadă, că catolicii numără mult în America. Presidentul mergea la braț cu cardinalul Gibbons. La vederea lor publicul erupse în aplause nesfîrșite. Publicul a vădut în această tipul relațiilor amicabile dintre biserică și stat.

Trad. de

A. M. P.

tuniștilor rătăciți de la sinul nămului lor. Dimpotrivă vom rămănea strîns uniți în organismul solidarității naționale, credincioși programului nostru național și lucrînd cu toții, în frățească bună-înțelegere, la consolidarea și prosperarea vieții noastre naționale, pe toate terenele ce ne stău încă deschise după directiva dată de întreg poporul român reprezentat în conferențele sale.

Concentrarea tuturor forțelor noastre sănătoșe pe terenul de activitate politică afară de parlament și pe toate terenele vieții culturale, spre luminarea și deșteptarea la conștiința națională tot mai vie a poporului nostru, va contribui la înmulțirea și oțelirea forțelor noastre, în așa măsură, cât cu ajutorul bunului Dumnezeu, judecătorul prea drept al poporilor, să putem înfrunta cu succes toate atacurile dușmănoșe, și să putem elupta libertatea națională a poporului, pentru care cu jertfe de avere, de libertate și de sânge, au luptat, au trăit și au murit, din neam în neam, părinții și strămoșii nostri, și pentru care gata sîntem a jertfi și noi, chiar și viața noastră.

Pătrunși da aceste principii și animați de aceste sentimente, apelăm la iubirea voastră de neam, frați români din toate părțile Ardealului, Bănătului și Ungariei, și vă conjurăm, ca în momentele acestea grele ale vieții noastre, să vă dovediți cu toții bravi și vrednici fii ai poporului românesc!

Împiedecați fiind noi prin forță majoră în manifestarea activă a voinții și conștiinții noastre, să ne afirmăm ființa noastră națională printr'o impunătoare și solidară abstenență de la alegerile dietale, iar după aceea prin o vigurosă activitate pe cele alalte terene ale vieții politice și culturale.

Neînfricați de vijelia grelelor timpuri, ce străbatem, priur'o demnă și neclintită susținere a principiilor singur fericitoare, statorice și consfințite prin jurămîntul străbunilor nostri, să dovedim solidar, că sîntem și vrem să fim neclinați aderenți ai programului nostru național, membrii conșcii ai organizațiunii noastre naționale, pe deplin susținute și pătrunși luptători pentru mărețul ideal național.

Să dovedim cu înalțată frunte înaintea lumii întregi, că nu lăsăm pradă discuției și negării contrariilor nostri existența noastră, ci neșovăitori o impunem prin însăși afirmarea noastră demnă de trecutul și ființa noastră națională.

Cluș, 5 Septembre 1901.

Dr. Rațiă, G. Pop de Băsești, Iuliă Coroian, Dr. T. Mihali, Dr. Vasile Lucaciă, Rubin Pațița, Gerasim Domide, Mihail Popoviciă, prot. Patr. Barbu, Dr. Dem. Ciuta, Dr. Ștefan C. Pop, adv. Dr. Gavr. Tripon, Dr. Zosim Chirtop, Dr. Alex. de Vajda-Voevod, Dr. Nicolae Comșa, Dr. Aurel Lazar, Dr. Iuliă Maniă, Dr. Aurel Vlad.

Revistă bisericească.

Viena. Călugării Mechitariști de aci, au serbat la 8 a. c. aniversarea de 200 ani de la înființarea ordului. De dimineața de la 5 până la 2 d. a. s'au servit ss. liturgiile. La 10 a fost liturgia solemnă în limba armeană, ér la 5 d. p. s'a făcut procesiune cu s. Eucharistie. După ziarele vieneze la această procesiune au luat parte 700 copile în vesminte albe, 2 musicii militare și la 200 mii ómení. Procesiunea a ținut o óră. După reîntórcerea în biserică admirabil decorată s'a cîntat Doxologia cea mare. În tipografia din Viena a acestor călugării s'au publicat la vremea sa mai multe scrieri în limba română.

Revistă politică.

Franța. Țarul a părăsit pămîntul francez fără ca să viziteze Parisul, după cum se măguliău republicanii. Miercuri în 18 a fost primire splendidă în Compiègne, unde țarul Nicolae a fost salutat de presidentul Loubet. În ziua următoare înaltul óspe a mers la Reims spre a asista la manevrele militare. De aci ér s'a reîntors la Compiègne de unde apoi a plecat acasă. În totă călătoria acesta sute și mii de soldați încungiurau pe țarul spre a-l feri de vre un atentat. Presa e unanimă întru a atribui deosebită importanță acestei vizite.

Sêrbia. Micul regat sêrbesc se vede, că nu e merit să se bucure de linisce. Trecut prin isprăvile regelui Milan, prin loviturile de stat ale regelui Alesandru, prin căsătoria acestuia cu Draga Masin, e sgduit acum din nou de cestiunea succesiunii de tron. Până mai ieri alaltăieri se vorbea, că moștenir ea tronului va trece la prințul Mirco al Muntenegrului, care se va căsători cu o damă din familia Obrenovici. Acum se anunță din Belgrad, că guvernul a abzis, fiind că nu voiesce să subscrie proclamația regelui, care are de gînd să-și ieie de moștenitor pe fratele reginei Draga.

Se vestesce, că în Belgrad e o adeverată revóltă din pricina acesta. Se vede, că mâna Rusiei e amestecată și aici cunoscute fiind sentimentele rusefile ale reginei și nețermurita influință ce ea are asupra regelui în afacerile politice.

O telegramă cu data 24 crt. anunță, că regele Alesandru a proclamat de moștenitor pe subloc. Nicodin Lunevița, fratele reginei.

Transvaal. În ultimele zile se vestesc nouă biruințe a Burilor asupra englezilor. În Transvaalul de sud Buri au prins 3 tunuri, mai mulți oficeri și și mai mulți soldați au cădut pe cîmpul de luptă. De astă dată Buri erau comandați de Botha. În o altă luptă Englezii cari voiau să prindă pe Buri, au fost respinși și im-prăștiați și de data acesta Englezii au suferit mari pierderi.

Asociațiunea în Sibiu.

— *Raport special.* —

Cu prilejul adunării generale a Asociațiunii ținute au. tr. la Baile-Herculane, a sosit o invitare de la Lipova, ca viitoare adunare să se țină acolo. După puțină chibzuire Lipovenii au rugat să fie absolvați de onoarea cerută și așa comitetul central a convocat adunarea la Sibiu.

Încă de Joi sara au început să se ivască oșpetii. Vineri pe strădele Sibiului întâlneai străini, unii sosiți din mari depărtări.

Comitetul de primire a fost gentil ca tot de una. Străinii erau încuartați cu multă bunăvoință pe la hotelurile cu prețuri modeste (?) ori gratuit (?) pe la case particulare. Fie care tren aducea mulțime de oșpeți. Senzație și bucurie mare a făcut sosirea alor 50 frați și sorioare din Pitești și Curtea-de-Argeș. Grupa acesta a sosit Vineri cu trenul de după prânz. Multă lume se adunase pe strada Cisnădiei la sosirea lor. Printre cei sosiți erau foști senatori, soldați pens. profesori, studenți etc.

Vineri sara în vasta sală de la „Gesellschaftshaus“ erau adunați toți străinii spre a face cunoștință. Mai de multe ori „sările“ acestea n'au nici un chichirez. Te așezi la o masă cu un prieten ori vechiul cunoscut și apoi dai înainte la povești, fără să-ți pese de chipurile necunoscute, cari defilează pe dinaintea-ți. Și la Sibiu cam așa a fost. Piteștenii vor sci-o povesti mai bine. Oșpetii au fost salutați de dl. protopresbiter Ioan Papiu. Musica lui Brașovenii n'a lipsit spre a deștepta în inimă uitate amintiri cu doinele sale românești de un accent așa de fermecător.

Rind pe rind publicul s'a împrăsciat spre a-și odihni membrele oboseite și spre a primi nouă puteri pe ziua următoare.

Sedința I.

Sâmbătă, sârbătorea Născerii Preacuratei, s'a celebrat solemn ste liturgii în amândouă bisericile. În biserica gr. ort. a servit I. P. S. Sa Mitropolitul Mețian, asistat de patru preoți și doi diaconi, a cântat corul seminarial. Mica biserică era plină de lume. La parochia noastră a pontificat vicariul Macaveiș de la Făgăraș, asistat de 4 preoți și 1 diacon, a cântat corul băteților de școlă.

La 11 ore s'a deschis ședința primă în sala comitatului. A fost de față public foarte numeros și o mulțime de dame. O privește admirabilă făceau damele piteștene cari purtau cu multă fală prea frumoase costume naționale.

La masa presei erau reprezentate *Tribuna* prin dnl. Silv. Moldovan și Vasile Meșter, *Gazeta* prin dl. Dr. Sextil Pușcariu, *Telegraful* prin dnl. Teod. V. Păcățan și Aurel Trif. și *Unirea* prin redactorul ei.

Membrii comitetului Asociațiunii erau aproape toți de față, lipsia dl. Șulț care e suferind.

Sosirea Mitropolitului a fost salutăată de cei prezenți cu aclamări. Îndată după sosirea înaltului oșpe s'a și deschis ședința prin vicepresidentul Dr. Ilarion Pușcariu.

În vorbirea de deschidere Ill. sa dl. Archimandrit face în linii generale

istoricul Asociațiunii, fondate chiar înainte cu 40 ani. Dsa arată netăgăduita importanță a acestei însemnate instituțiuni pentru progresul cultural al poporului, și încercă a răspunde celor ce mereu spun, că Asociațiunea n'a făcut nimic și nu și-a împlinit misiunea ei culturală. Vorbitorul enumără lucrările de căpetenie făcute în anii din urmă, ca lucrări de organizare, de activitate literară, creațiuni noue. Ill. sa sfârșește mulțumind de încrederea de care a fost învrednicit timp îndelungat și salută cu un „bine ați venit“ pe cei de față, declarând de deschisă adunarea generală.

După cuvîntul presidential dl. avocat *Emanuil Ungurean* salută Asociațiunea în numele societății fondului de teatru român, represintat prin dsa și dl. *Andrei Cosma*. Dsa accentuează că atât Asociațiunea, cât și societatea de teatru au același izvor comun și același țintă, care constă în apărarea și conservarea culturii naționale. La rîndul ei apoi cultura națională e identică cu viața națională, când încetă una, nici cea laltă numai poate rămâne în viață. Salută pe aceia cari lucră cu deosebit zel pentru ajungerea acestui scop mareț.

Salutul cald al dlui Ungurian a fost primit cu vii aclamațiuni și dl. vicepreș. s'a și grăbit al răspunde în numele Asociațiunii constatând și dsa unitatea scopurilor acestor două societăți și făcînd elogiul societății de teatru, care e o fică vrednică a Asociațiunii.

Se constată delegații prezenți, sînt reprezentate 26 desparteminte prin 41 delegați. Din partea despartemintului Blaș a fost de față ca ordinar; Dr. Aug. Bunea și A. C. Domsa, ca suplenți Teod. Onișor. Au mai fost apoi dnii Brut Hodoșiș, Iacob Murășan, Ioan F. Negrut, sen. I. F. Negrut jun. Dr. Iuliu Maniș, Aurel Ciato, Dr. Elie Dăian etc.

Urměză raportul comitetului, care fiind tipărit se consideră de cetit, și imediat se suspende ședința spre a se puté combina comisiunile prevădute în program.

După redeschidere dl. Andr. Cosma propune:

a) în comisiunea pentru esaminarea raportului general: Iișe Trăilă, adv. în Oravița, Dr. Augustin Bunea, canonic în Blaș, Dr. George Popovici protopresbiter gr. or. în Lugoj. Dr. George Proca, profesor de teologie în Sibiu și Iuliu Maniș adv. în Blaș.

b) în comisiunea pentru cenzurarea rațiociniului pe 1900 și a budgetului pe 1902: Emanuil Ungurean adv. în Timișoara, Dr. Coriolan Pop, adv. în Oradea-mare și Brut Hodoșiș, director de bancă în Blaș.

c) în comisiunea pentru studiarea modificărilor propuse la „Regulamentul pentru secțiunile științifice-literare.“ Gregoriu Pletos, profesor și catechet gr. or. în Năsăud, Silvestru Moldovan, publicist în Sibiu și G. Precup, profesor în Blaș.

d) Comisiune pentru înscriere de membri nu s'a ales, ci s'a hotărît, ca înscrierile să facă direct la cassariul Asociațiunii.

Primindu-se propunerea dlui Cosma se cetesc telegramele sosite de la Oradea-mare, Abrud, Bucium-șesă, Cluș, Beiuș, Cehul-Silvaniei, Blaș, Caransebeș și de airea. După aceste ședința I se închide anunțindu-se pe 3 ore d. a. ședința literară în sala festivă a școlii de fete.

(Va urma.)

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Domnul George Farago notar și soția Nina Muste a cumpărat o s. Evanghelie pentru biserica din Sfăraș în preț de 25 cor., pentru care faptă acestor credincioși evlavioși Dumnezeu le lungescă firul vieții și să-î învrednicescă de împărăția cerescă.

Predici. Ieri Vineri, în 27 crt. sârbătorea Înălțării S. Crucei, a predicat Dl. prof. *Alesiu Viciu*, ér mîne Duminecă în 29 crt. va predica Dl. prof. de teologie. *Dr. Vasile Suciș*.

Alegerile de deputat în comitatul nostru s'au stătorit pe ziua de 2 Octobrie n.

Clipe de repaus e titlul unui volum de schițe ce vor apăre la Brașov, scrise de *Sor-cova*, pseudonimul unui cunoscut scriitor de la noi. Publicăm la bibliografie prospectul acestui interesant volum, îndemnând pe cetitorii nostri să-î aboneze.

Escursiunea la Athena. Studentii români, de cari am pomenit, că au făcut escursiune la Athena, au fost pretutindenea obiectul celor mai vii manifestații de simpatie. Cu prilejul unui banchet, rectorul universității din Athena a toastat în sănătatea regelui Carol. Vorbirea această a fost comunicată și regelui, care a și răspuns. Studentii au mai făcut escursiune la Patras, cel mai modern oraș al Greciei. Pe tot parcursul o mulțime de popor era adunat pe la gări spre a saluta pe studenți. Din Olimpia dl. Tocilescu a telegrafat regelui Carol, prințului Ferdinand și regelui George de primirea nespuse de entusiastă, ce-li s'a făcut.

Persecuții nesocotite. Ni se comunică din Șişes, că nici peregrinajul de la Sta Marie-mică nu s'au putut ține, de vreme ce nunumal biserica, ci și comuna au fost asediate de gendarmi. E natural, că agitația credincioșilor a fost nespuse de aceea nici nu pricepem rostul acestor nesocotite persecuții.

Concert. Reuniunea gr.-cat. de cântări „Concordia“ din Oravița-rom. la reîntorcerea sa din Hațeg, arangeză în Hunedora concert împreunat cu reprezentațiune teatrală Sâmbătă în 28 Sept. n. 1901 în sala hotelului „Hunyadi Várhoz“. Venitul curat este destinat în favorul bisericii gr.-cat. din loc. Se va juca piesa: Vlăduțul mamei.

Convocare. Adunarea generală a „Reuniunii învătătorilor gr.-cat. din arhidieceasa gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș“ se va ține în 4 și următoarele ale lunii lui Octobrie în Blaș.

Neolog. † *Alesiu Popp*, avocat în Cluș, după lungi și grele suferințe, împărțit cu SS. Sacramente și-a dat nobilul și blândul său suflet în mâinile Creatorului în 25 Sept. st. n. la 2 $\frac{1}{2}$ ore dimineța, în al 70-lea an a laborioșei sale vieți și al 39-lea a prea fericitei căsătorii.

† *Vasiliu Kiss*, parochul Potenului și asesor consistorial (diecesa Gherlei), după un morb lung suferit cu deplină încredere în Dumnezeu și prevădut cu S. Sacramente, a repausat în 8 l. c. în etate de 76 ani, 50 a preoției și căsătoriei sale fericite.

În veci amintirea lor!

(30) 7-?

Mai ieftin ca ori unde!

— „Hotel-Restaurant Coronă“ —
Aug. Coltor — Blaș.

oferesce On. Public român chilile sale de oșpeți modern mobilate, vinuri curate de pe Târnave și prima calitate de bere de la Steinbruch.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

POVESTEA UNEI CĂRȚI

Bougand: **Mama sfântului Augustin,**
trad. de *Salba.*

II.

În numărul trecut am arătat între ce împrejurări s'a făcut traducerea românească a „*Mamei sfântului Augustin*“. Ar trebui să scim acum și povestea originalului francez. Ni-o spune însuși autorul *Bougand*, în prefața edițiunii a II, ast fel:

Nime nu s'a cugetat până acuma să ne scrie istoria Monicei, și de ce să nu o spunem, că prima descoperire a planului ce făceam chiar și între amicii noștri a fost primită cu mirare și neîncredere? Unde s'ar afla materialul de lipsă, — și ce ar pute stârni interes într'o atare istorie? Materialul? L'am studiat mai mult de un an cu plăcere din ce în ce mai mare.

Cât despre interes, ce pôte fi mai interesant de cât drama unui fiu mântuit prin lacrimile mamei sale, care sub rourarea acelor lacrimi dătătoare de viață a devenit un geniu și un sfânt mare? Ne am decis a ne apuca de acest lucru contând la binecuvîntarea bunului Dumnezeu, și la inimile mamelor, cari ne vor ierta, dacă planul nostru e cam cutezat. Nici nu ni-a părut rău! — Prima edițiune tipărită într'un număr însemnat de exemplare a trecut în câte-va săptămâni și pe lângă toate încordările ni-a fost cu neputință, a împlini mai lute datorința publicului, care de câte va luni încôce cerea cu insistință a II. edițiune.

Binecuvîntarea lui Dumnezeu asupra acestei cărți și mai vederat de cât în urgita binevoitoare a publicului s'a arătat în simțămintele, cu cari a fost primită. De când a apărut nu-i zi lăsată de Dumnezeu, în care să nu capet epistole subscrise mai ales de nume necunoscute, pline înse de totă jalea și speranța mamelor. De șase luni de zile ascult baterile de inimă și strigătele mamelor, de șase luni primesc semnele vii de recunoștință, a căror sinceritate mă pătrunde.

De abia vedu lumină „*Introducerea*“ și o domnă mare, ispitită de mari nenorociri, prin cari s'a ridicat la culmea virtuților, ni-a cerut permisiunea de a tipări „*Introducerea*“ într'o sută de mii de exemplare „ca să aducă“, cum zicea ea „la o mulțime de mame mângăierea, ce și ea o aflase în aceea“.

Tot în ziua aceea promisem de la un tată de familie, un bărbat credincios și bun la inimă, cum nu-s mulți în societatea modernă, următorea epistolă, pe care pentru escesiva ei bunăvoință față de noi numai în parte voi comunica-o: „*Introducerea* la „*S. Monica*“ scôte suspin din peptul tuturor cetitorilor. Asemenea cuvinte-s bune de a mângăia pe mulți sërmani, și a picura speranțe în inimile sfâșiate de durere. Mama se cutremură în internul ei și tata își șterge lacrimile, ce DTa li-ai stors din ochi. Da, Domnule părinte, cred, că esprim echoul tuturor capilor de familie spunându-vă, că ne-ați subjugat pe toți. Inima DTale mișcată ne-a mișcat și pe noi. Cuvintele DTale așa de adevărate, așa de elocvente, exprimate cu atâta foc, ne-a mișcat cele din urmă corde ale simțirei, îndemnându-ne să căutăm pe această cale plăcerile serioase, curate, dar

sigure, ce ni-le dă credința și deșteptându-ne energia voinții prin iubirea cea mai nobilă și mai curată, ce pôte înflăcăra vre-odată o inimă. Mulțamesc, Domnul meu! Servitiul ce ni-l'ai făcut nu se pôte răsplăti, dar dacă recunoștința unui părinte are vre-o vâlcă înaintea DTale, primesce — Te rog, espreșiunea“ . . . etc. . . .

Să ascultăm acum vócea unei mame: „Dacă ași fi reflectat Domnul meu, că ce cutezanță e a-Ți scrie, n'ași fi luat péna în mână, dar cedez șóptelor unei inimi cuprinsă de durere, care încă nici acum nu cutéză a se încrede în speranță. Am cetit cartea DTale, am udat cu lacrimile mele pagina, unde ziceți, că o mamă își pôte mântui fiul, numai să voiescă. Dar Domnule, eú sum numai o sërmană păcătósă Și eú mi-l pot mântui? Eú ar fi trebuit să fiu sfintă, pentru că am fost măritată după un bărbat bun, pe care Dumnezeu l'a probat în mii de feluri, ómenii l'aú clevetit, calumniat și nimicit; cu care am trăit 14 ani de plâns și lacrimi, ér în anul din urmă și-a terminat viața sdrobotit de suferințe. El mi-a lăsat un fciór, dar vai! chiar acesta a fost isvorul cel mai amar al lacrimilor bietului meu bărbat. Rógă-te pentru acest copil nefericit, ca să albă tăriă spre a-și părăsi viața, ce o duce, și pentru care și a sacrificat totul: tată, mamă, numele bun și averea. Mácar de nu și-ar perde chiar și sufletul! Oh, Domnul meu, DTa trebuie să iubești pe Monica. Rógă-o pe ea pentru o mamă, pe care o ucide durerea, când cugetă la fiul său etc.“

Mai mult de 50 de epistole am dinaintea mea, toate-s scaldate în acelea-și lacrimi, dictate de acela-și simțămînt. Le las la o parte, numai una vreau să Vi-o arăt, căci deși e scrisă într'un ton deosebit de celelalte, totuși nu m'a impresionat mai puțin. E a unei dame renunțate, a unui suflet mare, care înse a cădút odată; s'a sculat înse și mai mare, schimbată prin părerea de rău și sacrificiile inspirate de iubirea lui Dumnezeu. După câte-va observări făcute referitoriú la carte, adauge: „Să-ți descoper simțămîntul ce mi-l'aú stîrnit paginile, ce-mi arată pe aceea nefericită fată, care pentru Augustin și-a uitat de Dumnezeu și pentru care Augustin asemenea și-a uitat de Dumnezeu? Figura acesta misteriosă, pentru mine nu-i misteriosă. Acea e însuși sufletul meu, care se luptă 15 ani, în urmă scapă, dar nu-și află repaus de cât în Dumnezeu, și restul vieții sale și-l petrece în rugăciuni, în pocăință și fapte de iubire. Istoria nu ne spune nimica despre darurile, cari aú fost destul de puternice de a o despărți de Augustin și Adeodat; sufletul meu recunoșcătoriú le-ar puté spune. Istoria nu ne spune, nici că ea a lăsat tot și s'a dedicat lui Dumnezeu, ca și fiul său să i-se dedice Lui, ca să-și lege inima sa cea tinéră cu mii de legături a rugăciunilor neîncetate, și că, dacă óre când va veni la cunoștința originii sale păcătóse, saú s'ar întimpla să cadă și el, să scie cum să se ridice. Istoria nu ne spune nici cât de fraged și neîncetat și-a deplăns ea păcatul, care i-a dat bătutul! Aci sint eú și voiú spune tot. Nécasul meu nu va trece lute, dar nu mă îndoiesc, că ori cu el, ori fără el, viața-mi se va sfîrși în iubirea lui Dumnezeu, care-i mai puternică

de cât tóte. Rógă-Te pentru mine, și cere, ca să se îndeplinească într'u tóte voia Domnului Nostru peste ruina sufletului meu. O aștept rugându-mă cu lacrimi, fără stare, fără repaus, dar în pace.“ Făcend apoi o alusiune la un pasaj din carte, mai adause: „Dumnezeú din cerú și lubiții mei mântuiți cu puterea lacrimilor mele, și dedicați lui Dumnezeu mi-s de ajuns! Și ce ar și trebui mai mult pentru a ajunge în cerú, dacă nu o părere de rău isvorită mai mult din iubire, decât din temere?“

Étă acum o epistolă cu totul alta, de la o fată tinéră, una din acei ángerii pii de curățenie feciorească și de modestiă, cari în multe familii numérose și nu prea avute ajută pe mama lor, ér întimplându-se să o piérdă, o suplinesc, și deja ca tinerele de 19—20 de ani pórtă în sinul lor fecioresc tóte grijile unei mame.

„Sint vre-o două zile, de când am cetit „*Introducerea*“ cărții Dvóstre în „*Annales d'Orleans*“ și m'am cam întristat cetind, că o mamă e în stare a nasce pe fii săi la o a doua viață, — și eú m'am vedút eschisă de la bucuria acestei renasceri. M'am îndreptat cătră Dumnezeu cu plângerea mea, și el arătând cugetul meu Dvóstre m'am mai mângăiat, și cetind nota ce ați adaus la *Introducere* 1) imi recăstigaí bucuria. Oh! și eú am ast fel de Augustin, Augustin de tot micuți. Bunul Dumnezeu i-a lăsat micuți amésurat Monicei lor. Acum după ce am cetit cartea Dvóstre ved, cât este de lipsă, ca să-mi pun tóte puterile pentru ei! Lașitatea, lipsa mea de curaj și de credință, mă umplu de supărare. Dacă ași fi cređut mai cu tăriă în Dumnezeu, dacă ași fi avut mai puternică speranță în lacrimile vérsate pentru ei până acuma, azi pôte că ar fi sfinți. Da, de m'ași ocupa numai cu sufletele alor mei — dar ved atâți alții! O de ar iubi toți biserică!“

Aici se pôte pipăi, se pôte simți cât de dulce e legătura dintre suflete, despre ce cu atâta însuflețire a vorbit părintele Lacordaire, când încependu-și apostolatul său ilustru a început a gusta și plăcerea aceleia, zicend: „Am esperiat ce sint relațiunile sufletesci: o adevărată fericire pentru preot, când e demn de chemarea sa, fericire, care imprăstie ori ce părere de rău, că pentru Isus Christos a lăsat tóte legăturile, amicițiile și speranțele lumii. Am vedút cum se nasc afecțiunile de iubire și simțămintele de recunoștință a căror isvor nu pôte fi vre-o însușire naturală, și cari așa légă pe om de apostolul sufletului său cu nisce legături, a căror dulcétă și tăriă sint pe o formă divine. Când a gustat omul aceste plăceri, cari sint ca și o arómă anticipată a vieții venitoare, tóte celelalte dispar ca o nimică, și superbia nu se mai pôte apropia de suflet, de cât ca un vînt necurat, a cărui amărăciune veninosă nu-l mai pôte înșela. Am gustat și eú acesta dulcétă deja, când am fost publicat „*Istoria sfintei Francisce de Chantal*“. „*S. Monica*“ imi descoper astăzi tot același lucru și mai plăcut și mai pătrunđător. Să nu credă înse nime, că ast fel de cărți ajung tot numai în mâinile celor pii, câte odată se rátécesc și ele prin cercurii cu totul lumesci de pe

1) Veđi nota despre Eugenia de Gaerin la „*Introducere*“.

unde vin apoi cuvinte, cari și ele își au lumina și farmecul lor. „Trebuie să mărturisesc Domnule așa îmi scrie o mamă, că viața unei sfinte nici când nu mi-a părut o lectură interesantă, și dacă cartea DTale nu mi-ar fi trimis-o fiul meu, care a câștigat-o la loterie, fără îndoială nici când nu mi-aș fi procurat-o. Mulțumită Cerinului pentru acest noroc și pentru gândul fiului meu, de a mi-o dăruia. El nu va fi prevădător că această carte pentru mine va fi o nouă și puternică manifestare a iubirei lui Dumnezeu pentru sufletul, care îl caută pe El. S. Augustin Domnule — m'a impresionat mult mai bine — pentru că, durere! mai multă asemănare am aflat între sufletul lui tormentat, lipsit de lumina adevărului și al meu, de cât între miseria mea și virtuțile neasemănate ale Monicei. Permiteți-mi, Domnul meu, să-mi fac toate observările la cartea DTale. Mă tem, că modelul ce propun mamelor așa-i de perfect în cât nici una nu va avea curajul să se încerce a-l imita. Noi așa sintem de lașe, așa de puțin iubim pe Dumnezeu! Și dacă ne chiar și iubim copiii, așa de puțin îi iubim pentru Dumnezeu. Am crezut că-mi iubesc fiul ca o adevărată mamă creștină, cel puțin de când darul ceresc m'a făcut cevași mai serioasă, și după ce am învins toate pedecile și l'am așezat într'un institut creștin de educațiune, credeam că am făcut tot ce era de făcut — dar cum m'a deșteptat din amăgire modelul, ce ne propuneți înaintea ochilor! Ei, dar cine se poate ridica în timpul nostru la atâta înălțime? Eu nu-mi pierd curajul și mă întreb, ore pretinde Dumnezeu de la fie care mamă atâta iubire, și dacă pretinde, cum se poate câștiga? A-ți iubi copil ast fel, în cât mai bine să-i perdi de tot, decât să-i vezi păcătând! De multe ori am zis în rugăciunile mele către Dumnezeu, că acesta o doresc și eu, o ziceam odată din gură, dar de câte ori o retrăgeam din inimă. Mi-se părea, că ast fel vatăm iubirea de mamă!”

Oh nu! Nu-ți vatăm iubirea, o mamă, care zăresci culmile ceresci ale iubirei sublime de mamă, dar te îndoiesc a te înălța la ele! Curajii! Nu-l de parte ora când vei deveni adevărată mamă!

Ce să mai adaug la atâtea epistole citate? O carte, care se adresează către cele mai gingașe simțăminte ale inimei, aceea are norocul de a pătrunde de parte încă și în cercuri cu totul desbinat de noi și și acolo există simțăminte pline de speranță. Dintre atâtea epistole étă și una ~~posită~~ din Anglia, subscrisă de un preot protestant, neobosit în cercetarea adevărului, de cari atâtea sînt în acea țară nobilă și religioasă: „Am parcurs cu plăcere frumoasă carte a DTale despre S. Monica, primesc mulțumirile mele pentru ea. Mi-se pare că e cu atât mai actuală, cu cât veacul nostru se poate asemăna cu turburatul Augustin. O! de ar răsună din ce în ce cu mai mare succes cuvîntul ceresc: *Tolle, lege* (ia și cetesce) — și de ar readuce cetirea sfintei Scripturi și veacul nostru la biserică, această mamă întristată a cărei misiune este a persevera în rugăciuni și lacrimi. Aș nu credeți Die, împreună cu mine, că se apropie ziua, când — după promisiunea lui Malachia — inimile părinților și ale copiilor se vor apropia mai mult una de alta. Șapte sute de milioane de ființe omenești așteaptă intervenirea noastră, ca să îmbrățișeze Evangeliumul. Să ne nisuiim a le grăbi eliberarea,

ca ore când s. Monica, prin rugăciuni, oftări și fapte bune. Încă în sara zilei când cetisem această carte, am arătat-o într'un salon protestant unei Dame înalte, care admira mult pe Dôma de Chantal și care pentru edificarea sa proprie și-a descris multe pagini din cele scrise de DTa. Cugetând la necăsurile acestui secol, am fost pătrunși cu toții. Așa trebuie să fim de cu grije față de el, ca și o mamă față de Augustinul său.”

Nu m'aș oboși nici când în răsfoirea acestor scrisori, din cari în așa cuvinte adânci și vii răsună iubirea părintească, suprema noastră speranță în ziua de astăzi, din cari se poate vedea tot odată cât de adânc sînt durerile, dar mulțumită lui Dumnezeu — cât de multe-s și isvôrele de vindecare.

Mai cetesc încă una, pentru că cuvinte mai mângăitoare ca aceste nu cunosc: „Permiteți unei mame simple din *Vendé* ca încă sub via impresiune a cărții Dvôstre „Monica“ se vă exprime în numele mamelor creștine cele mai cordiale mulțumite. Sînt convinsă, că nici o mamă nu o va ceti fără a fi înălțată de pe pămînt, fără a fi adânc mișcată în inimă sa și însuflețită de mărirea chemării și de sublimitatea puterilor sale. Aveți dreptate Domnule! Dacă ea trebuie să fie gata a muri pentru mântuirea vieții trupesci a fiului său, cu cât mai mult trebuie să fie gata a muri pentru mântuirea vieții sufletesci, vieții eterne a aceluia. Și când s'a decis în sufletul său pentru acesta, eu cred, ba sînt sigură, că nu se poate să nu reușescă. Am trăsărit la pagina, unde arătați, că mama Machabeilor, mama sfîntului Simforian și altele, ele înseși au îndemnat pe fiii lor tineri, că mai bine să moră, de cât să vatăme pe Dumnezeu. Dar, Domnule! de ce a-ți citat tot mame din vechime? Aș credeți că cele de astăzi nu-s capabile de un atare eroism? Nu cunosceti vre-un exemplu din timpurile moderne?” Și această mamă cuprinsă de o jalusie nobilă îmi amintesc despre vre-o două trei femei, a căror ținută în decursul grozavei Resoluțiuni se asemănă cu eroismul mamei Machabeilor. Așa d. e. M-me de la Roche Saint-André condamnată fiind la mărte dimpreună cu 3 fice ale sale a esoperat, ca ele să pășescă mai înainte la eșafod, „ca să-mi văd asigurat — zicea ea — tot ce iubesc.”

M-me Saillous de Saumur, care când o duceau la eșafod dimpreună cu fice sa de 19 ani și de o rară frumșeță, observând cu neliniște interesul deosebit, ce-l arată față de fice sa un oficer din escortă, vestit de mișel, și sciind că fata sa supunându-se oficerului, ar pute scăpa de mărte, a dat parale călăului, ca fice sa să potă muri înaintea ei. S'a uflat cum cade capul ficei sale, apoi urmând îndată ea, și a desfăcut pîrul, și scoțind nisce galbină ascunși în el i-a dat călăului, și a murit înveselită de cugetul, că a salvat cel puțin virtutea ficei sale.

Étă ce-mi scrise cea mamă din *Vendé*! La aceste 2 fapte ea ar mai fi putut adauge și istoria acelei irlandeze, despre care aminti deunăzi O'Connell. Ficiorul acestei femei, de tēmă, că nu cum-va să-și vadă pe bētrâna sa mamă și pe tinera sa nevastă scose cu micuții săi din casă și condamnați a trăi în miserie sau peritși de fōme — era pe aci să voteze în contra libertății Irlandei. În momentul, când învins de aceste vedenișfășuitoare se duse la urmă să-și pună acolo votul pē-

cătos, dintr'odată apare bētrâna sa mamă, îl prinde de mână și îi strigă: „*Aduși a minte de suflet și de libertate!*”

Am plâns cetind această epistolă și mi-am zis: O! drept că secul acesta e tare turburat; dar inimile mamelor bat pentru simțăminte cu mult mai înalte, de cât ca să desperăm. Da! da! Seclul Augustinilor va fi renăscut prin seclul Monicelor.

De aceea am scris această carte, ca să ajut și eu mișcarea începută. Binecuvîntat să fie Dumnezeu, că a deșteptat așa rēsunset favorabil în inimă și binecuvîntate să fie mamele, cari au suplinit în inimile lor lipsa cugetelor mele, și prin agerimea iubirei lor au sciut afla printre șire și ceea ce puterile mele debile n'au sciut exprima.

O sciți prea bine, că cartea această nu corespunde frumșetii obiectului mărte, durere; că nu corespunde nici idealului meu. Între imputările ce mi-se fac înse este una, pe care trebuie să o resping, că adecă aș fi vorbit prea mult despre s. Augustin. „Lasă să zică cui îi place, îmi scrie un orator mare, că istoria Monicei nu-i alta de cât istoria sfîntului Augustin. Chiar în această stă frumșetă ei mărte. Chiar în această stă noutatea și originalitatea cărții Dvôstre.” Ér o mamă așa îmi scrie: „Cei, cari au fost ispitiți a se plînge, că în istoria Monicei sfîntul Augustin e în locul prim, că el ocupă prea mult loc, aceea nu sciți ce e o mamă. Atunci sînt fericite mamele, când își pot pune copiii în locul prim și ele se pot ascunde la spatele lor. Dar și de la spate ele îi pōrtă și îi îndrēptă. Mamele trăiesc prin copiii lor. Și eu cel puțin nu-mi pot închipui istoria unei mame, în care să nu afli și istoria copiilor ei.” Ast fel în edițiunea această nouă, departe de a fi scurtat rolul lui Augustin, mai mult l'am mărte, simțindu-mă prea fericit a urma în această sfatul, ce mi-l'a dat într'o scrisōre amabilă, unul dintre cei mai mari apărători ce-i are biserică lui Dumnezeu în timpurile noastre. ¹⁾ După ce cu cuvinte binevoitoare își exprimă neliniștirile, ce le simția când anunșasem pe „Monica“ — adauge: „Mulțumită lui Dumnezeu, care a binecuvîntat desinteresul și pietatea zelului Dvôstre, acele neliniștiri au dispărut făcēnd loc unei indestuliri depline. „Monica“ e chiar bine scrisă, nu mai puțin bine, dar mai vial de cât „S. Chantal“. E mai vială fără înse a pute observa să fie mai puțin corectă. Tare norocos ai învins și pedecile cu privire la adunarea materialului. Lipsa de varietate și estinderea subiectului ai suplinit-o prea bine prin adâncimea și sublimitatea ideilor. Această lucrare nouă a Dvôstre are un cadru și un plan mai mic, ca „S. Chantal“ dar nici n'ați vrut dōr să cuprindeți în ea o întrēgă epocă a istoriei sfîntēniei, și nici numai un moment al acelei istorii, ci de cât cea dintăiu ceva mai puțin; de cât această din urmă ceva mai mult. DTa înalți o figură prin cealaltă, chiar ea în tabloul lui Ary Scheffer. Aceste două figuri înse sînt „mamă“ și „fiu“ și prin această stați mai aprōpe de umanitatea creștină și înaintăți cauza ei. Chiar simplitatea și înguștimea subiectului o face pe „Monica“ vōstră asemenea unei săgeți întraripate, care a străpuns inima sfîntului Augustin.” După aceste cuvinte simpatice ast fel închele: „Să centez ore a Vē spune, că un capitol încă, în care

¹⁾ Augusta Nicolas.

ați arăta pe scurt avântul geniului și sfințeniei lui Augustin după mărtea mamei sale, ar pute fi un preafumos fond într'aurit, din care figura ei s'ar ridica și mai bine.

Urmând sfatul unui atare magistru m'am încercat să scriu și acel capitol. Dar pentru ca să fi făcut din el un preafumos „fond într'aurit” mi-ar fi trebuit penelul aceluia apologet elocuent, care a binevoit a-mi dărui idea. Acésta-I unica adaugere ce am făcut la ediția a II-a, și dacă vom mai spune că în unele locuri mai grele în privința înțelesului și a bunului gust am făcut schimbările indicate cu bunăvoință și primite cu mulțămintă, cu acésta am arătat totă diferența, ce există între a doua și prima edițiune.

Facă-și dar cursul său acésta carte, pe care Dumnezeu s'a îndurat a o binecuvînta. Mergă să mângăie și să întărească din nou mamele. Ducă-se să le învețe cum să se facă mari sacrificându-se, cum să se mântuească ele însăși iubind sufletele copiilor lor.

Un istoric protestant zise, că Franța cea veche a fost un regat fundat de episcopi. Durere pe Franța modernă nu o vor reforma nici episcopii, nici preoții, dacă mamele creștine nu le vor veni într'ajutoriu. Dumnezeu mamelor a încredințat lângă omului. Lângă, adică mai tóte cele.

Meurseault, la 29 Iuliu 1866.

Emil Bougaard.

Bibliografie.

Clipe de Bepaus, de Sorcovă cu următorul cuprins: Sermanul Fekete Jóska. — Dintr'o carte din anul 1999. — Un signal de foc. — Un om al situațiunii. — Vodă Dospit, cel cu neroziile. — Un cățel și un bal, cărî mi-au păpat două cariere frumoase. — Din studiile mele despre prostie. — Istoria unei contre. — Moravuri contimporane. La băile din Noroiósa. — Răsbunarea lui Sănduc. — Unul din Gura-Fleau. — Popa Șandru. — Mister William Sorcovă, reporter of „The New-York Herald”. Un volum elegant de schițe și narațiuni scóse din relațiunile noastre de viață, scrise de pseudonimul Sorcovă, sub care se ascunde un autor român ardelean de cel mai bun nume, va apărea în estensiune de circa 12 còde de tipar 8° în tipografia A. Murășan din Brașov, pe la mijlocul lui Octomvrie a. c. *Prețul de abonament: 2 cor.* (Pentru România 2 lei 50 bani.) Pentru porto postal sînt a se plăti de exemplar: pentru Ungaria 20 bani, (pentru România 40 bani.) Sorcovă se bucură de un nume prea bun la noi de cât să-l mai recomandăm în special. Toți cei dornici de o lectură bună, interesantă și originală românească, toți cari vor să aibă în casa lor o carte frumoasă în cel mai larg înțeles al cuvîntului, să nu întârzie cu abonamentul, care este a se trimite la adresa: Tipografia A. Murășan, Brassó. Colectanții primesc după 10 exemplare abonate și plătite înainte unul gratuit.

Posta „Unirii”.

Dr. I. A. în O. Am primit, mulțămintă sinceră.
— f. — A sosit, va urma.

Editor și redactor răspundător:
Aurel C. Domșa.

Inserate.

31) 1—2

ANUNȚ!

Cu onóre sînt rugați acel preonoratî domnî preoți, cari posed tóte predicile lui Iustin Popfű. fost preot de Orade, și cari doresc să le vîndă, să binevoescă a-și comunica numele și prețul cu subscrisa, de óre ce se caută spre cumpărare.

Blaș, Septembre 1901.

Tipografia seminarială.

537 v. număr
1901.

(32) 1—1

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbíróság 1901. évi V. 273. számú végzése következtében Dr. Maniu Gyula ügyvéd által képviselt „Patria takarékpénztár” javára Friedrich Schuller és társai ellen 140 kor. — fil. s jár. erejéig 1901. évi Augusztus hó 19-én fogatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 898 kor. — állerre becsült következő ingóságok, és pedig: Friedrich Schuller és neje Bettinél: házi butorok, 2 drb ló, 1 lószekér és 112 drb vegyes építési álványhoz való deszkák és álványfák; Gross Reinholdnál: 1 hordó firmaisz nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. jbiróság 1901. évi V. 273/2. számú végzése folytán 140 kor. — fil. tókekövetelés, ennek 1900. évi Junius hó 14-ik napjától járó 6% kamatai; és eddig összesen 61 korona 60 fillérben bíróság már meg-

állapított költségek erejéig helyben alperesek lakásánál leendő eszközzésére 1901. évi Szeptember hó 28-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni számdékok oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Balázsfalván 1901. évi Szeptember hó 15-ik napján.

Thát György,
kir. jbirósági végrehajtó.

Christoph-Lack se pot vâpsi (colora) padimentele caselor, fără de a se înterzunge folosirea acestora, fiind că nu are nimeni cel neplăcut cum și necarea țării și scrioșii, ce o să vâpselle și lacul de olei. A fâra de acestea modul întrebunțării lui e de tot simplu, în cât îl poți face fie cine.

Blăș: Indovic Schuller. Sibiu: Franz Jahn Sohne. (7) 15-15

Ca veritabilul
Christoph-Lack
IST DER BESTE ANSTRICH FÜR FUSSBÖDEN

DAUERHAFT GERUCHLOS
Christoph-Lack
Fără miros și se uscă repentin.

DER ECHTE
Christoph-Lack
Fără miros și se uscă repentin.

SOFORT TROCKNEND
Christoph-Lack
Fără miros și se uscă repentin.

La espozițiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoră de clopote și de metal a lui

(34) 44-52

Antoniou Novotny

în Timișóra-Fabric

lătore, prin ceea ce sînt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopotele patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sînt provédute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea aș un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, de cât cele de sistem vechi, așa, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 408 kg. făcut după sistemul vechi. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre pre-adjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de tóce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se așă tot de una în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimite la cerere grătuit și franco.

